Aktualno iz Podnebne pisarne – junij 2026

Junij nam je postregel z vremenskimi nihanji, vse od močnih neurij s točo in obilnimi padavinami do obdobij visokih temperatur. Takšni dogodki vse bolj potrjujejo potrebo po sistematičnem prilagajanju na podnebne spremembe in krepitvi odpornosti lokalnih skupnosti.

V tem duhu je Skupnost občin Slovenije skupaj s partnerji projekta LIFE4ADAPT v začetku meseca (3. in 4. 6.) v Škofji Loki **še zadnjič** v sklopu prvega kroga izvedla **dvodnevno usposabljanje LIFE4ADAPT**, ki predstavlja nadgradnjo aktivnosti Podnebne pisarne SOS. Udeleženci so se seznanili z novimi pristopi, orodji in primeri dobrih praks za učinkovitejše načrtovanje in izvajanje ukrepov prilagajanja podnebnim spremembam na lokalni ravni. Pomemben mejnik meseca je bila tudi razglasitev zmagovalcev natečaja »**100 let podnebnih zgodb, ki so oblikovale Goričko**«, ki je spodbudil medgeneracijski razmislek o vplivu podnebnih sprememb skozi zgodbe lokalnega okolja. Kot partner navedenega projekta se Skupnost občin Slovenije aktivno vključuje še v druge aktivnosti za krepitev odpornosti lokalnih skupnosti na podnebne spremembe. **S predstavitvijo kampanje** »**Ohrani hladno glavo**« **želimo občinam in njihovim prebivalcem približati pomen prilagajanja na vročinske valove ter jih spodbuditi k izvajanju ukrepov, ki prispevajo k večji varnosti, zdravju in kakovosti življenja v lokalnem okolju**. Kampanja hkrati krepi razumevanje pomena dolgoročnega prilagajanja na podnebne spremembe ter spodbuja skupno odgovornost za ustvarjanje bolj odpornih in prijetnih bivalnih okolij.

Pred nami je Podnebni sprehod po Ljubljani (9. 7.)**.** Prijave so možne na **tej povezavi.** Sprehod bo predstavil ključne aktivnosti Ljubljane na področju prilagajanja podnebnim spremembam, od vključevanja v Misijo 100 podnebnih mest do izvajanja občinskih ukrepov in sodelovanja s Krajinskim parkom Ljubljansko barje. Dodaten **poudarek bo na akcijskem načrtu prilagajanja, obisku vročih točkah ter izmenjavi izkušenj in mreženju udeležencev (občine, regije, ministrstva, stroka).**

Visoke temperature so v teh dneh tudi osrednja tema različnih deležnikov v prostoru. V zadnjih vročih dneh meseca so termografske meritve v mestnih središčih pokazale, da temperature grajenih površin krepko presegajo 30 °C. V Mariboru so **energetski svetovalci Energap** (Energetsko podnebne agencije za Podravje) **izmerili, da so se asfalt in fasade na posameznih osončenih predelih mestnega središče segrele na več kot 50 °C**. V časniku Večer so ob tem zapisali, kako nastaja pojav mestnega toplotnega otoka, zakaj lahko klimatske naprave dodatno segrevajo mestno okolje, kakšno vlogo imajo drevesa pri naravnem hlajenju mest ter kako bodo zbrani podatki prispevali k načrtovanju novih drevoredov in zelenih površin v Mariboru.

V okviru projekta **Ready4Heat** (marec 2023 – februar 2026), financiranega iz programa **Interreg CENTRAL EUROPE**, so bile **razvite praktične rešitve, ki občinam pomagajo bolje zaščititi ranljive skupine prebivalcev v času vse pogostejših vročinskih valov**. Med rešitvami so ozelenjevanje in senčenje javnih površin, hlajenje z uporabo obnovljivih virov energije, sistemi opozarjanja ter lokalne mreže deležnikov za zaščito pred vročino. Prebivalci Mestne občine Maribor se lahko prijavijo tudi na brezplačna SMS-obvestila o napovedanem vročinskem valu in prejmejo koristne napotke za ravnanje.

Med pomembnimi deležniki v slovenskem prostoru je tudi **Inštitut za podnebne rešitve**, ki izvaja različne storitve. Med drugim organizira Mobilne podnebne kavarne, neformalna odprta srečanja, namenjena varnemu in spoštljivemu pogovoru o osebnih, družbenih in etičnih vidikih podnebne kriz.

Po poletnem premoru bodo aktivnosti na področju podnebnega prilagajanja in trajnostnega razvoja znova v ospredju. Za jesen delimo informacijo o organizaciji **konference Dovolj za vse z naslovom *Moč participacije: kako trajnostno upravljati z lokalnimi viri?***, ki bo potekala 9. septembra v Mestnem muzeju Ljubljana. Organizatorji iz Umanotere vabijo, da si že sedaj datum rezervirate, podrobnejši program pa bo objavljen v prihodnjih tednih. Dne 10. in 11. septembra 2026 v Laškem organiziramo **Razvojne dneve občin**, ki bodo predstavljali ponovno priložnost za strokovno razpravo, izmenjavo dobrih praks, mreženje ter razmislek o prihodnjem razvoju slovenskih občin. Tudi letos bo med drugim poseben poudarek sklopu, ki sporoča, da ***prihodnost pripada odpornim občinam***. Danes namreč postaja jasno, da je do sedaj velik del družbenega in gospodarskega razvoja temeljil na intenzivni rabi naravnih virov ter prepričanju, da so ti neomejeno dostopni. Posledice takšnega razvoja se odražajo v degradaciji okolja, izgubi biotske raznovrstnosti, večji izpostavljenosti naravnim nesrečam in vse izrazitejših vplivih podnebnih sprememb. Hkrati prav ti izzivi odpirajo vprašanje, kako lahko občine svoje razvojne modele prilagodijo novim razmeram in postanejo bolj odporne na prihodnje pritiske. Dogodek je namenjen županom in direktorjem občinskih uprav, ki so vabljeni k čimprejšnji prijavi na tej povezavi.

Občinam so trenutno na voljo **različni razpisi** za razvojne naložbe, med drugim razpis za sofinanciranje ukrepov trajnostne mobilnosti (kolesarska in peš infrastruktura, ureditev ulic, javni potniški promet ter polnilna infrastruktura) in razpis za projekte osnovne komunalne infrastrukture v romskih naseljih. Poleg tega je *Ministrstvo za lokalno samoupravo, kohezijo in regionalni* razvoj skupaj s *Slovenskim regionalno razvojnim skladom* in *Slovenskim podjetniškim skladom* predstavilo ***načrt razvojnih razpisov in finančnih instrumentov*** za leti 2027 in 2028. Predvidena sredstva bodo namenjena razvoju lokalnih skupnosti in obmejnih problemskih območij, izboljšanju lokalne infrastrukture, spodbujanju trajnostnega razvoja ter zmanjševanju regionalnih razvojnih razlik.

V mesecu sta bili **izdani zanimivi publikaciji**. V angleškem jeziku **publikacija** »***Majhne, a močne — odpornost na podnebne spremembe v majhnih občinah Evrope***«, ki poudarja, da imajo majhne evropske občine ključno vlogo pri prilagajanju na podnebne spremembe, vendar se pogosto soočajo s pomanjkanjem finančnih, kadrovskih in strokovnih virov. Kljub številnim dobrim praksam trenutni obseg prilagoditvenih ukrepov še ne zadostuje naraščajočim podnebnim tveganjem, zato je potrebna dodatna podpora za krepitev njihove odpornosti. Do nje dostopate na strani Evropske agencije za okolje tukaj.

Izšla je tudi publikacija **Zbirka priporočil za občine za prehod v trajnostni lokalni prehranski sistem**. V zbirki je predlagan strateški pristop in vzpostavitev učinkovitega okvira upravljanja, vključeni so ukrepi na štirih ključnih področjih: spodbujanje *trajnostnega kmetijstva* in *kratkih oskrbnih verig*; spodbujanje *samooskrbe občanov*; zagotavljanje *trajnostne in zdrave prehrane v javnih zavodih* in oblikovanje *spodbudnega prehranskega okolja* s politikami na področju potrošnje hrane. Zbirka vključuje tudi **kratke opise dobrih praks iz Slovenije in tujine**, ki lahko služijo

kot navdih, saj kažejo, da številne učinkovite in praktične rešitve v praksi že obstajajo. **Do publikacije dostopate tukaj.**

Energetski prehod in krepitev energetske odpornosti lokalnih skupnosti ostajata med pomembnimi izzivi slovenskih in evropskih občin. V preteklem obdobju je bilo na tem področju izvedenih več aktivnosti, namenjenih izmenjavi znanja, predstavitvi dobrih praks in podpori občinam pri uvajanju trajnostnih energetskih rešitev.

Na spletnem seminarju »Občine kot nosilke energetskih skupnosti v Sloveniji«, ki ga je organizirala okoljska organizacija Focus v sodelovanju s Skupnostjo občin Slovenije, so udeleženci spoznali smisel, koristi in potenciale energetskih skupnosti ter možnosti za njihovo vzpostavljanje v lokalnem okolju. Predstavljene so bile tudi finančne podpore in priložnosti za energetske skupnosti, s poudarkom na vlogi občin pri vključevanju prebivalcev v projekte samooskrbe in souporabe električne energije iz obnovljivih virov. Organizatorji so ob tem **predstavili Focusovo spletno točko za energetske skupnosti**, ki občinam nudi podporo pri vzpostavljanju in dolgoročnem upravljanju energetskih skupnosti.

V okviru projekta URBACT **EmPowerIngUs** je konec meseca v Getafeju v Španiji potekala zaključna konferenca, posvečena izmenjavi izkušenj evropskih mest pri zmanjševanju energetske revščine. Predstavljeni so bili rezultati prenosa inovativnega modela EPIU – *Energy Poverty Intelligent Unit*, dobre prakse partnerskih mest ter priporočila za krepitev energetske odpornosti in vključujočega energetskega prehoda lokalnih skupnosti. Program URBACT od leta 2002 podpira mesta pri razvoju celostnih ukrepov za trajnostni urbani razvoj v Evropi, v Sloveniji pa ga po naročilu Ministrstva za okolje in prostor izvajata IPoP – Inštitut za politike prostora in Skupnost občin Slovenije.

Delimo dobro prakso. Občina ***Ober-Grafendorf*** v Spodnji Avstriji (približno 5.000 prebivalcev) je razvila inovativen koncept »Ökostraße« (Ecostreet), ki predstavlja primer na naravi temelječega prilagajanja podnebnim spremembam. Ukrep združuje zelene pasove, deževne vrtove in poseben sistem za zadrževanje ter ponikanje padavinske vode (DrainGarden®), s katerim se padavinska voda namesto v kanalizacijo usmerja v obcestne zelene površine. Te omogočajo zadrževanje, filtracijo in postopno ponikanje vode v tla. Rešitev učinkovito zmanjšuje tveganje za lokalne poplave in razbremenjuje kanalizacijski sistem med močnimi nalivi. Hkrati zelene površine izboljšujejo mikroklimo, saj z izhlapevanjem vode znižujejo temperature v času vročinskih valov, povečujejo biotsko raznovrstnost in zmanjšujejo potrebe po namakanju urbanega zelenja. Uspeh projekta temelji na *tesnem sodelovanju občine, strokovnjakov, raziskovalnih ustanov in prebivalcev*. Pomembno vlogo je imela tudi *vključitev v evropske projekte in mreže za prilagajanje podnebnim spremembam*, ki so omogočili prenos znanja, strokovno podporo in razvoj inovativnih rešitev. Zaradi številnih okoljskih in družbenih koristi je projekt prejel več mednarodnih priznanj ter postal zgled za druge občine v Avstriji in širše.